

AAN: De programmacommissies van de politieke partijen die meedoen aan de komende Gemeenteraadsverkiezingen in de gemeenten Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest, Castricum en Velsen

BETREFT: Suggesties m.b.t. de opwek van Duurzame Energie met het oog op uw verkiezingsprogramma voor de Gemeenteraadsverkiezingen van maart 2026.

Waarom deze suggesties?

De gemeenteraadsverkiezingen van maart 2026 komen eraan. U zult uw kiezers willen laten weten hoe u uw gemeente mooier, aantrekkelijker en weerbaarder wilt maken in de komende jaren. Niet lang geleden (30 juni j.l.) is de herijking van de RES (Regionale EnergieStrategie) vastgesteld in Provinciale Staten van Noord-Holland. Dit is het kader voor de ambitie om in elke gemeente voldoende duurzame energie op te wekken. Graag bieden wij, de burger-energiecoöperatie Energiek IJmond, u enkele suggesties aan voor een betrokken én gedragen beleid in uw gemeente voor de uitwerking hiervan. Dit doen we om uw verkiezingsprogramma kunnen versterken en om voeding te kunnen geven aan het coalitieakkoord.

Mocht u vragen hebben over hoe onderstaande suggesties in uw programma op te nemen, aarzel niet om contact op te nemen. Onze gegevens staan onderaan dit memo.

Vier concrete suggesties voor uw verkiezingsprogramma

Ervan uitgaande dat u uw gemeente schoner en duurzamer wilt maken en daarbij prijs stelt op de participatie van betrokken en tevreden burgers, hebben we vier concrete tekstsuggesties rond de opwek van groene energie voor uw programma, als volgt:

=====

Om diverse redenen (voorkomen van netcongestie, klimaat, energiezekerheid, enz.) willen we zoveel mogelijk van de stroom die we in onze gemeente gebruiken, zelf groen opwekken. Daarover zijn ook afspraken gemaakt in de RES (Regionale Energie Strategie). Daarbij vinden wij als politieke partij vier zaken heel belangrijk:

A. We streven naar een flinke toename van de opwek van duurzame energie binnen onze gemeente

De opwek van groene stroom op (grote) daken en boven parkeerplaatsen is een goede zaak en dit zullen we bevorderen. Maar het zal lang niet genoeg zijn om aan onze eigen groene stroombehoefte te voldoen. Daarom onderschrijven we de doelstellingen van de RES (Regionale Energie Strategie) om de opwek van groene stroom per jaar per inwoner in onze gemeente goed te laten sporen met ons stroomgebruik. Binnen die afspraken staan we in principe positief tegenover nieuwe energieprojecten voor zon en wind in onze gemeente.

We wegen daarbij niet alleen “duurzaamheid” en “landschap” af, maar ook zaken als “armoedebeleid”, “buurtontwikkeling” en “natuurontwikkeling/biodiversiteit”.

B. We gaan aan de slag met wijksgewijze opslag van energie

Het is bekend dat er op piekmomenten filevorming op het elektriciteitsnet ontstaat, de zogeheten netcongestie. Opslag van energie maakt het mogelijk meer van de lokaal opgewekte energie ook lokaal te gebruiken op zulke piekmomenten (bijv. tussen 17 en 20 uur). Daarmee wordt de netcongestie teruggedrongen. Ook leidt het tot stabielere stroomtarieven voor de consument. Het is milieutechnisch gunstiger om niet in elk huis een thuisbatterij te plaatsen, maar dit wijksgewijs te doen. Daarom bevorderen we de toepassing van grotere buurtbatterijen in onze gemeente.

C. We stimuleren lokaal eigenaarschap als voeding voor en door de gemeenschap

Lokaal eigenaarschap van nieuwe energieprojecten zorgt voor onderlinge verbinding en meerwaarde voor bewoners. We stellen daarom als doel dat bij alle nieuwe energieprojecten minimaal 50 procent in handen komt van lokale bewoners en kleine ondernemingen. Energiecoöperaties spelen daarbij een sleutelrol: zij zorgen ervoor dat de opbrengsten terugvloeien naar de gemeenschap. Zo vergroten we het draagvlak voor de energietransitie, stimuleren we lokale economische groei én versterken we de betrokkenheid van onze inwoners bij een duurzame toekomst.

D. We streven naar de oprichting van een Energiegemeenschap

We helpen de lokale energiecoöperaties zich te ontwikkelen naar volwaardige partners van de gemeente in een langjarige samenwerking rond de energietransitie. De nieuwe Energiewet die 1 januari 2026 van kracht is geworden, maakt zogeheten Energiegemeenschappen mogelijk. Deze kunnen met hun expertise en draagvlak uitvoering geven aan beleid van onze gemeente. Bijvoorbeeld met een energieloket voor bewoners, een wijkaanpak voor isolatie-projecten, grootschalige inkoop zonne- en warmtepanelen, projecten rond zon-op-dak, solar-carport, aquathermie, (micro-)warmtenet, zonnepark en zelfs windpark, maar ook een buurtbatterij en stroomleverantie. De gemeente zelf kan ook lid worden van zo'n Energiegemeenschap.

===== EINDE CONCRETE TEKSTSUGGESTIES =====
=====

ACHTERGRONDINFORMATIE

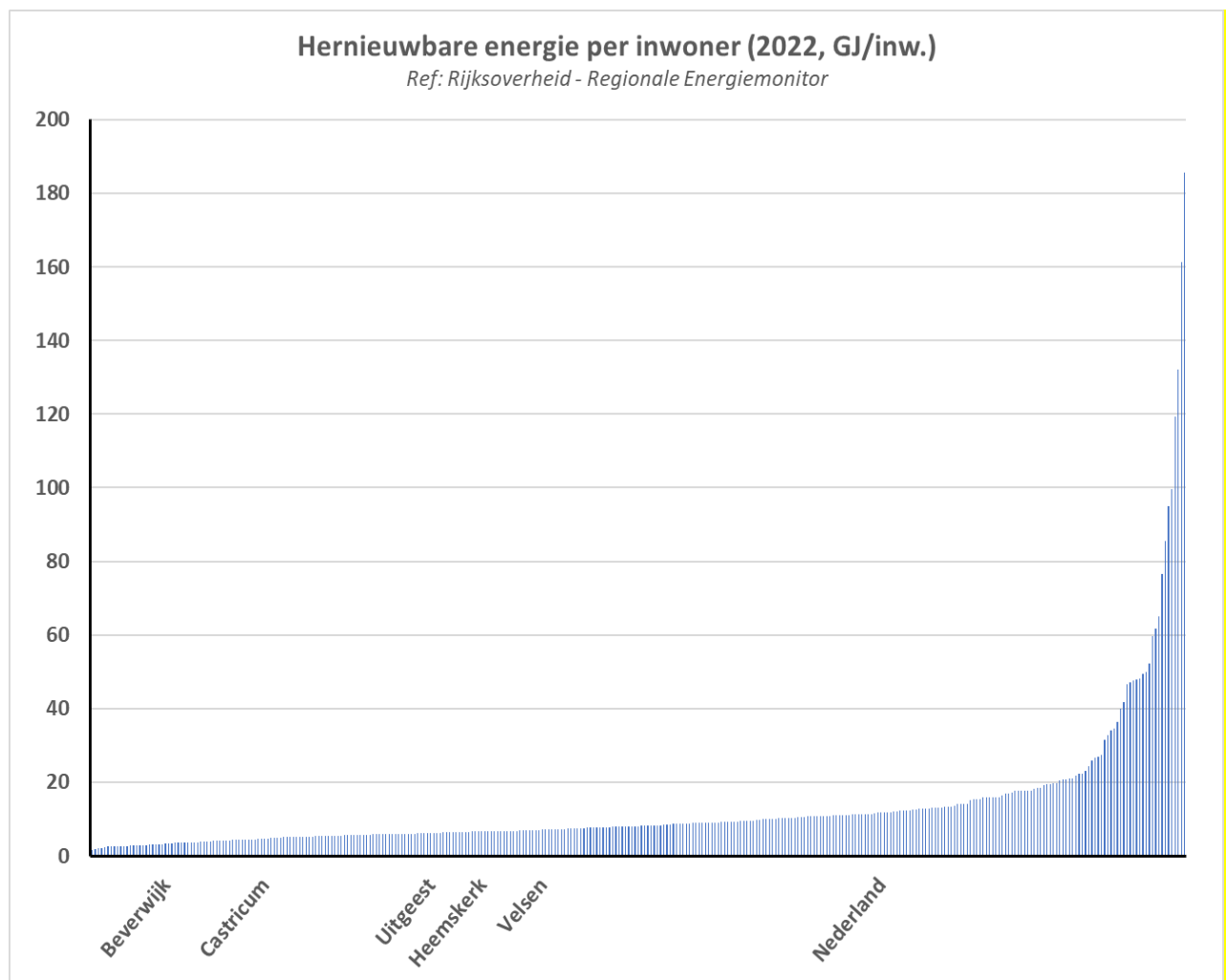
1. Wat is de RES (Regionale EnergieStrategie)?

De RES-regio's zijn een samenwerkingsverband van provincie, gemeentes en waterschappen waarin er keuzes voor duurzame elektriciteit worden gemaakt. Deze keuzes staan beschreven in de RES. Waar gaan we opwekken op land en binnenwateren? En hoeveel? Gaat het om zonne- of wind-energie? Kunnen er combinaties met andere opgaven gemaakt worden? In de RES wordt samengewerkt om meer duurzame elektriciteit op te wekken. Nederland is onderverdeeld in 30 RES-regio's waarvan de RES Noord-Holland

Noord (o.a. gemeenten Castricum en Uitgeest) en de RES Noord-Holland Zuid (o.a. gemeenten Heemskerk, Beverwijk en Velsen) er twee zijn.

Voor de regio Noord-Holland Noord is het doel om 3,6 TWh en voor de regio Noord-Holland Zuid is het doel om 2,7 TWh aan hernieuwbare elektriciteit op te wekken in 2030. Dit is een belangrijke stap richting een duurzame energievoorziening voor onze regio. Uiteindelijk moet in 2050 alle elektriciteit duurzaam worden opgewekt.

Onderstaand plaatje geeft aan dat het hard nodig is om meer groene energie in onze gemeente op te wekken. Hier staan alle gemeenten in Nederland op volgorde wat betreft de opwek van groene energie per jaar per inwoner; “Nederland” is het gemiddelde (bron: Regionale Klimaatmonitor Rijksoverheid, 2022). NB Uitgeest maakt binnenkort wel een flinke sprong met de opening van Zonnepark Winterzon.

2. Waarom is een bredere politieke afweging nodig voor energieprojecten?

Vaak ontstaat weerstand tegen zonneparken of windmolens omdat deze lelijk gevonden worden en men vindt dat ze niet in het landschap passen. Tegelijk wil men wel dat er op elk moment voldoende stroom uit het stopcontact komt en dat er niet zoveel hittegolven zijn en er geen wateroverlast ontstaat door clusterbuien. Daarnaast hebben we in het recente

verleden kunnen zien hoe een te grote afhankelijkheid van energiebronnen die we niet zelf onder controle hebben, kan leiden tot grote schokken in de prijs van energie die niet gedragen kunnen worden door een groot deel van onze samenleving. En dus is er toch echt meer duurzame energie-opwek in Nederland nodig en bij voorkeur zo dicht mogelijk bij de stroomverbruikers! We begrijpen de weerstand tegen zonneparken als die langs de A9 bij Zwanenburg, maar willen ook naar andere, goede voorbeelden wijzen, waar het landschap wordt gespaard. Bijv. bij het zonnepark Ockhuizen (Utrecht) waar afspraken zijn gemaakt over de totale ontwikkeling van het gebied t.a.v. natuur en recreatie, zodat het zonnepark de eerste 20-30 jaar zal bestaan en daarna het terrein wordt opgeleverd met afgesproken beplanting, etc. <https://ock-zon.nl/> En ook zonnepark Winterzon in Uitgeest heeft veel aandacht voor de natuur en de omgeving <https://www.duec.nl/activiteit/winterzon/> Zo wordt het park omgeven door een haag van inheemse struiken, waardoor het zicht vanaf de omliggende wegen beperkt is. En de biodiversiteit in het gebied wordt zelfs versterkt. De panelen staan met voldoende ruimte ertussen opgesteld, zodat er licht onder en tussen de panelen komt t.b.v. de natuur.

Volgens ons moet het dus niet een afweging zijn tussen “duurzaamheid” en “landschap”, maar een bredere. Een paar relevante aspecten:

a) een coöperatief zonnepark kan ook zorgen voor een lager stroomtarief voor inwoners in energiearmoede, bijv. via een collectief contract, vergelijkbaar als de collectieve ziektekostenverzekering via de gemeente voor mensen met een laag inkomen.

b) tegenwoordig is het heel gebruikelijk dat een zonnepark of windpark een zogeheten omgevingsfonds kent, waaruit een stuk buurtontwikkeling wordt betaald. Zie bijv. het leefbaarheidsfonds van het windpark Venlo, waaruit zaken als Tiny Forests, een bijenschuur, ooievaarspalen, vergroening van clubhuizen van (sport)verenigingen en een kunstobject voor de buurt zijn betaald, in overleg met de bewoners

<https://wpgreenportvenlo.nl/>

c) zonneparken zijn in onze visie echt niet van die enorme spiegels die van veraf te zien zijn. Nee, ze worden goed ingepast in de omgeving, met oog voor natuur en biodiversiteit. De toch beperkte natuurwaarde in agrarische gebieden zou zo met de opbrengst van een zonnepark een kwalitatieve boost kunnen krijgen. Er kunnen zelfs afspraken worden gemaakt over een integrale gebiedsontwikkeling, zoals bij zonnepark Ockhuizen.

3. Meer over de Energiegemeenschap

Ons energiesysteem verandert de komende jaren fundamenteel. Van een fossiel, centraal gevoed en gebalanceerd systeem gaan we naar een duurzaam, decentraal gevoed en gebalanceerd systeem. Daarmee komt onze energievoorziening midden in onze leefomgeving te staan. Tegelijkertijd krijgen inwoners en bedrijven steeds meer een eigen rol in de energievoorziening. Ze zijn niet langer alleen consument, maar ook producent van energie, bijvoorbeeld omdat ze zonnepanelen op het dak van hun woning hebben, of omdat

ze als energiecoöperatie samen een zonnepark of windmolen in lokaal eigendom hebben. Om deze ontwikkeling verder te stimuleren heeft zowel de Europese Unie als Nederland het concept 'Energiegemeenschap' geïntroduceerd in de wetgeving. Via Energiegemeenschappen kunnen burgers, lokale overheden en kleine ondernemingen samen energie opwekken, delen en verkopen. Volgens de Energiewet (die 1 januari 2026 van kracht is geworden) is een Energiegemeenschap een juridische entiteit die voor haar leden of aandeelhouders activiteiten verricht op de energiemarkt, die niet gericht is op het maken van winst en die als hoofddoel heeft het bieden van milieuvoordelen of economische of sociale voordelen in het lokale gebied waar ze werkzaam is of aan haar leden of aandeelhouders. Dit kunnen natuurlijke personen, kleine ondernemingen of gemeenten en andere overheden zijn.

Met energiecoöperaties als volwaardige partners is aanbesteden door een gemeente van energieprojecten niet langer nodig. Door als gemeente in samenwerking met de Energiegemeenschap het 'uitdaagrecht' toe te passen, kan de Energiegemeenschap taken overnemen van de gemeente. De beperkingen van staatssteunregels en van het Didam-arrest vervallen daardoor. Meer informatie hierover staat op: <https://www.regionale-energiestrategie.nl/participatie/lokaal+eigendom/energiegemeenschappen/default.aspx>

4. Wat is Energiek IJmond?

Energiek IJmond is een burgerinitiatief in de vorm van een coöperatieve vereniging, die werkt met vrijwilligers. Dit zijn betrokken burgers die lokaal groene energie willen produceren, deze stroom ook lokaal willen laten benutten door de inwoners en de opbrengsten ook lokaal willen investeren in onze samenleving; geen winstmaximalisatie dus, maar 3x lokaal!

Energiek IJmond bundelt de krachten van de volgende vijf energiecoöperaties uit de IJmond (die in totaal vele honderden leden vertegenwoordigen) op het gebied van grootschalige stroomopwek:

- EcoBeverwijk
- EcoHeemskerk
- DUEC (Uitgeest)
- Energiek Velsen
- CALorie (Castricum)

Voor meer informatie, zie: <https://energiekijmond.nl/> of mail naar onze secretaris: jeroenruoff@energiekijmond.nl

PS Op 29 juni j.l. heeft u van Energie Samen Noord-Holland (het samenwerkingsverband van alle energiecoöperaties in Noord-Holland) een brief ontvangen met als onderwerp: "Suggesties voor verkiezingsprogramma's gemeenteraad". Deze brief draagt nog andere aspecten aan van de energietransitie dan de grootschalige stroomopwek voor uw verkiezingsprogramma. We verwijzen u graag hiernaar.